

PROMĚNY KARNEVALU V ČASE SE ZAMĚŘENÍM NA SEVERNÍ ITÁLIÍ

Hana Jirkalová

Posudek školitele bakalářské práce

Je to s podivem, ale je tomu skutečně tak: jak autorka sama v úvodu konstatuje, souhrnná a nám dostupná syntetická práce, věnovaná výhradně karnevalu, jeho zrodu, dějinám, proměnám a podobám v Evropě, v Jižní Americe a na dalších kontinentech, patrně neexistuje, existují pouze práce, jež se karnevalu věnují buď jen místně, a nebo, když už globálně a obecně, pak věnované zpravidla něčemu jinému „a karnevalu“ (v našem kontextu jeho tuzemské variantě „masopustu“, viz neocenitelné práce Čenka Zírta) . Proto jsem uvítal, když si studentka bakalářského stupně Hana Jirkalová zvolila dost odvážně právě toto téma, zvláště, když práce slibovala, že bude nejen výslednicí studia fenoménu z dostupné dílčí literatury, ale i z přímé autopsie, tj. z pobytu autorky takřkajíc přímo u pramene, v kolébce karnevalu – v Itálii. Autorka pobývala v severní Itálii na několikaměsíční stáži právě za účelem studia daného fenoménu. Mé naděje naplnila výsledná bakalářská práce jen zčásti, ponejvíce v pasážích, jež zužitkovávaly, zaznamenávaly a dokumentovaly na konkrétních příkladech – jak jsem k tomu autorku opakovaně vyzýval - její přímá pozorování, soustředěná převážně na tři konkrétní karnevalové lokality (Verona, Benátky a San Giovanni in Persiceto v blízkosti Bologni v regionu Emilia-Romagna - s typickou postavou Bertolda, jenž je lokální variantou Pulcinelly). Těmto cenným záznamům, jež pečlivě konstatují a rozlišují jednotlivé krajové rozdíly a průběžně reflektují vztah karnevalu k divadlu (nejblíže k divadelnímu představení jak tématy, kostýmy, zkouškami, tak striktním oddělením diváků od účinkujících má právě karneval v San Giovanni in Persiceto), těmto záznamům autorčiných pozorování předcházejí pasáže obecně historické, vřazující jev do minulosti. Zde je věnována pochopitelně pozornost především M. M. Bachtinovi a jeho pojetí „karnevalu a lidové smíchové kultury“, a také J. W. Goethovi: zevrubný popis římského karnevalu z Goethovy Italské cesty je díky básnickovým takřka malířským schopnostem plasticky podat i vyložit daný jev, který jej zřejmě uchvátil, neobyčejně cenným pramenem k poznání historických podob italského karnevalu ve druhé polovině 18.století. Zde se má snaha přimět autorku k přesnému, logicky a pojmově konzistentnímu vymezení karnevalu vůči divadlu jako základnímu metodologickému aspektu výkladu ne vždy setkala s úspěchem: také bych ve výsledné práci uvítal daleko více konkrétních příkladů, citací a dalších konkrétních dokumentací (jak z autopsie, tak z místních dokumentačních středisek a archivů), a souhrnně řečeno, daleko více konkrétních, nikoli obecně mlhavých formulací celého výzkumného úkolu. (Opět především na výkladové ose „karneval v. divadlo“).

Přes všechny možné výhrady však mějme na paměti, že autorka se vydala do terénu značně nelehkého a neprobádaného, i do teoretické reflexe tématu v češtině dosud takřka nezpracovaného. Vzhledem k tomu navrhuji známku o stupeň vyšší, než bych podle kvality výsledné podoby navrhoval v případě méně lehkého úkolu, totiž známku velmi dobře. A práci samozřejmě doporučuji k obhajobě.

Doc.PhDr.Vladimír Just CSc.

